

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS FILIPENSES

Pablo escribe desde la cárcel
a la iglesia de Filipos

1 Nutscö e Pablo 'ñe e Timoteo, rí mbëpjigöbe cja e Jesucristo. Nutscöbe rí pen'c'egöbe ne carta, nu'tsc'eji cjuarma in cáräji a Filipos, co texe c'o pastor 'ñe c'o pjös'ü c'o pastor. Nu'tsc'eji o ntets'üji Mizzhocjimi. In 'natjoji co e Jesucristo. ²Mizzhocjimi c'ü ín Tatagöji 'ñe e Jesucristo c'ü ín Jmugöji ra nuc'eji na jo; y ra tsja'l'üji ra mäjä in mü'büji, dya pje rí mbeñeji.

Oración de Pablo por los creyentes

³Texe 'ma rí mbents'egöji rí unü na pojö Mizzhocjimi. ⁴Rí mbents'egöji texe 'ma rí ötögö Mizzhocjimi. Me mäjä ín mü'bügö rgá ötü Mizzhocjimi. ⁵Rí unüögö na pojö Mizzhocjimi na ngueje ndeze nu pa 'ma ot'ü i dyärägueji c'e jña c'ü mama ja ga cja e Jesucristo, hasta nudya, yo pa dya yo, nutscö 'fetsc'eji rí 'natjoji. Na ngueje nu'tsc'eji sido in ejmegueji e Jesucristo 'ñe in zopjüji yo nte c'ua ja nzi rgá zopjügö. ⁶Ngue Mizzhocjimi c'ü o pëpji cja in mü'bügueji ngue c'ua i 'fench'e in mü'büji angueze. Rí

päärägo Mizzhocjimi sido ra pëpji cja in mü'büji hasta 'ma ra ëjé na yeje e Jesucristo; ngue c'ua rí nocüji cja o dyë Mizzhocjimi. ⁷Na jo rá mbents'eji a cjanu, na ngueje me rí s'iyats'üji. Exi 'ñetse pëpji Mizzhocjimi cja in mü'büji. Na ngueje dya i jyombeñezügöji c'ü rrä ogö a pjörtü. Xo i pjöxcüji 'ma o zinzigöji a jmi c'o pje pjëzhi, 'ma mi xipjigöji ja ga cja o jña e Cristo. ⁸Mizzhocjimi päärä c'ü me rí s'iyats'ügöji in texeji, na ngueje 'natjo ín mü'büji co e Jesucristo c'ü me s'iyaziiji. ⁹Nu'tsc'eji in s'iyaji Mizzhocjimi. Xo in pötqui s'iyaji. Me rí ötögö Mizzhocjimi c'ü xenda me rí s'iyaji. A cjanu xenda rí päärägueji Mizzhocjimi. Xo rí ötögö Mizzhocjimi ra jí'ts'iji c'o ne anguezze rí tsjaji. ¹⁰A cjanu sö rí päräji c'ü na jo rí tsjagueji. Ngue c'ua 'ma ra ëjé na yeje e Jesucristo, ra 'ñetse vi tsjagueji c'ua ja nzi ga ne anguezze, nguec'ua dya ra sö pje ra xi'ts'iji. ¹¹A cjanu 'ma sido rí 'ñejmeji e Jesucristo c'ü bürü cja in mü'büji, rí tsjaji c'o ne Mizzhocjimi 'ma. Nuc'ua ra 'ñetse c'ua c'ü me na nojo Mizzhocjimi, 'ñe me na jonte.

Para mí la vida es Cristo

¹²Mi cjuarmats'ügöji, zö rí ogö a pjörü, pero nu o jña e Cristo, dya

c'a's'üji. Na cjuana, nudya ngue dya xenda äräji dya, ne jña. ¹³Texe yo xondaro yo pjörü va cja ne palacio, y texetjo nu va a Roma päräji c'ü rí ogö a pjörü na ngueje rí ejmegö e Jesucristo. ¹⁴Yo cjuarma päräji c'ü sido rí ñagö o jña Mizhocjimi zö rí ogö a pjörü. Nguec'ua na puncjü anguezeji xenda o zëzhiji. Nudya, dya cja süji ga zopjüji o jña Mizhocjimi yo nte. Na ngueje päräji c'ü ín Jmugöji, dya jëzguigöji; me pjöxcüji.

¹⁵⁻¹⁷Bübü cjuarma c'o zopjü yo nte, xipjiji o jña e Cristo, na ngueje me juentsqueji. Anguezeji me neji e Cristo. Xo s'iyaziügöji. Päräji Mizhocjimi o 'ñembgue rá zopjü yo nte rá xipjiji o jña e Cristo. Pero bübü cjuarma c'o ña o jña e Cristo, na ngueje neji c'ü ra xögü na puncjü cjuarma co nuzgö, cja rrü möji co anguezeji. Anguezeji nzhodüji libre ga zopjüji o jña Mizhocjimi yo nte. Pero xöcüji c'o cjuarma. Cijñiji, 'ma rá ärägö xögü c'o cjuarma ngue c'ua ra ndünt'ü a xütjü anguezeji, xenda ra sufrido ín mü'bügö va a pjörü. ¹⁸Pero dya ra tsja zö neze c'o cjuarma c'o ña o jña e Cristo, zö nugü na ü c'o. Nu c'ü je me ni muvi, ngue c'ü zopjüji yo nte.

Nguec'ua me mäjä ín mü'bügö dya. ¹⁹Sido rá mäjägö, na ngueje rí pärägö texe c'o ts'acü ra mbedye na jo c'o. Rí pärägö ra mbedye na jo na ngueje me in ötcüji Mizhocjimi. Xo pjöxcügö o Espíritu e Jesucristo. ²⁰Nu c'ü je rí negö, rí te'l begö cja ín mü'bügö c'ü dya rí sügö. Rí ne sido rá zopjü na zëzhi yo nte, rá xipjiji nu o jña e Cristo c'ua ja nzi rvá cjacö 'ma cja rvá enh'e ín

mü'bügö e Jesucristo. Dya ra tsja zö ra mbötcüji, zö ra 'ñevguegöji libre xe rá mimitjo cja ne xoñijömü; pero c'ü rí negö ngue c'ü ra unü ngüenda yo nte c'ü me na nojo e Cristo. ²¹Rí 'natjogöbe co e Cristo, nguec'ua me rí mäjä xe rí bübüjtjogö cja ne xoñijömü. Pero xenda na jo rá tügö, na ngueje rá ma bünc'ö co e Cristo. ²²'Ma xe rá mimitjo cja ne xoñijömü, xe sö rá pëpitjo c'ü mi Jmugöji e Jesucristo. Nuc'ua na puncjü c'o ra dyärä o jña e Cristo. Nguec'ua, dya rí pärägö ja ngue c'ü xenda na jo; cjo xenda na jo xe rá mimitjogö cja ne xoñijömü, o cjo ya ra zixqui e Cristo. ²³Bübü 'ma rá mangö na jo rá tügö; bübü 'ma xo rá mangö na jo xe rá mimitjogö. Nuzgö, nu c'ü rí negö, rá tügö ngue c'ua rá ma bübügöbe e Cristo. Ngue c'ü xenda na jo. ²⁴Pero por nu'tsc'eleji xenda na jo xe rá mimitjo va cja ne xoñijömü ngue c'ua xe ra sö rá zo'c'üji nu o jña e Cristo. ²⁵Ni jyodü rá zo'c'üji, nguec'ua rí pärägö c'ü xe rá mimitjo, rá ē zo'c'üji na yeje, ngue c'ua xenda rí pärägueji na jo e Cristo, y rí mäjäji rgui 'ñejmeji angueze. ²⁶'Ma rá ē zenguats'üji na yeje, rí mäcjéji na puncjü, rí mangueji c'ü me na nojo e Jesucristo na ngueje ya rguí pjongüzü libre cja pjörü.

²⁷Zö rá écjö; zö dya rá écjö, rí minc'eleji na jo c'ua ja nzi ga mama o jña e Cristo. Nguec'ua rá ärägö c'ü ri mamaji c'ü sido in ejmeji e Jesucristo; c'ü 'na ma cjacü c'ü in cijñiji; c'ü in cjacjuanaji in zopjüji o jña e Jesucristo yo nte. ²⁸Dya pjé rí sü'üji c'o nuc'üji na ü. Nu c'ü ni nuc'üji na ü exi 'ñetse c'ü

ra ndūji. Mzhocjimi, dya ra unüji c'ü ra bübütjoji. Pero nu'tsc'ejí c'ü rgui zézhigueji, ri 'ñetse c'ü ya o 'ñempc'ejí libre Mzhocjimi.

29 Mzhocjimi o dya'c'üji c'ü i dyäräji o jña angueze; nguec'ua i 'ñejmeji e Jesucristo. Mzhocjimi xo o dya'c'üji c'ü in sufridoji na ngueje in ejmeji e Jesucristo. Me na jo nu yo o dya'c'üji Mzhocjimi.

30 I jñandgueji o tsjacüji ró sufrido na puncjü, na ngueje rí pépigö e Jesucristo. Xo in äräji c'ü rí sufridogö dya. Nu'tsc'ejí 'ñetscö 'na ma ciatjo c'ü rgá cjagöji na s'ëzhi; rí sëchitjoji.

La humillación y la grandeza de Cristo

2 E Cristo bübü cja in mü'bügueji. Me s'iyats'üji angueze nguec'ua me cja'c'üji rí mäcjeji. O Espíritu Mzhocjimi c'ü bübü cja in mü'büji ngue c'ü cja'c'üji rí s'iyaji yo in minteji. Xo cja'c'üji rí juentseji yo in minteji.

2 Na ngueje texe yo cja ró xi'ts'iji, ri 'na ma ciatjo c'ü rí tsijijiji ngue c'ua rí tsjacüji xenda rá mäcjö. Rí pötqui s'iyaji c'ua ja nzi ga s'iyats'üji e Cristo, ri 'na ma ciatjo in mü'büji.

3 Dya rí huinsteji, dya rí jyodügueji ja rgá mbë'ts'iji na nojo. Nu c'ü rí tsjaji, nu'tsc'ejí tsjapüji xenda ni muvi nzi 'na yo nin cjuarmaji que na ngue'tsc'ejí. **4** Dya nguetjo cja in bëpjiji rí jyodü rí pëpjiji. Xo rí jyonnc'ejí ja rgui pötü rgui pjös'üji.

5 C'ua ja nzi va nguijñi e Cristo Jesú, xo rgui tsijijñigueji c'ua.

6 C'ua ja nzi ga cja Mzhocjimi, xo ga cjanu e Cristo Jesú, na ngueje angueze Mzhocjimi. Pero dya o

tsjapütsjé na nojo e Cristo Jesú c'ü dya ro dyätä nu Tata. **7** Mzhocjimi angueze, pero o ē jmus'ü nza cjatscoji rí nteji. O ējē o ē dyätä Mzhocjimi c'ü nu Tata. **8** Mi nte'e e Jesucristo. O ne o tsja texe c'ü mi ne Mzhocjimi c'ü nu Tata; nguec'ua o ne o ndü. Je ngue cja 'na ngronsi o ndü. 'Ma cjo c'o tü cja 'na ngronsi, mamaji c'ü me na s'o c'ü. **9** E Cristo Jesú o tsja c'ü mi ne Mzhocjimi. Nguec'ua Mzhocjimi o unü o mbëzhi me na nojo a jens'e. Dya cjo bübü c'ü ra mbëzhi nza cja e Cristo Jesú. Angueze manda texe. **10** Na ngueje me na nojo e Jesú, nguec'ua ra ndüñijömüji a jmi angueze texe c'o cárä a jens'e 'ñe yo cárä cja ne xoñijömü, 'ñe c'o cárä a linfiernu. **11** Texeji ra nädäji e Jesucristo ngueje c'ü Jmu'u. A cjanu ra 'märä c'ü me na nojo Mzhocjimi c'ü nu Tata.

Los cristianos son como luces en el mundo

12 'Ma mi bünc'ö co nu'tsc'ejí i dyätägueji Mzhocjimi; i tsjagueji c'o ne angueze. Nudya rí bünc'ö na jé, pero rí ö'tc'ügöji sido rí dyätägueji Mzhocjimi. E Jesucristo o 'ñempc'ejí libre cja c'o na s'o, nguec'ua sido rí tsjacuanaji, rí süji Mzhocjimi. **13** Ra sö rí dyätäji Mzhocjimi, na ngueje Mzhocjimi ngue c'ü pëpji cja in mü'bügueji. Ngue angueze cja'c'üji rí ñe rí tsjaji c'ua ja nzi ga ne angueze. Xo pjöxc'üji nguec'ua sö rí tsjaji c'o.

14 Nu'tsc'ejí, dya rí pötqui reclamaoji. Dya xo rí pötqui söji o jña. **15** Nguec'ua, dya ra sö cjo pje ra xi'ts'iji. Ra 'ñetse in ätäji

Mizhocjimi co texe in mü'bügueji. A cjanu ra 'ñetse exi nguetjots'ügueji Mizhocjimi, nu'tsc'oji q t'its'üji angueze. In cáräji a nde yo nte yo dya nzhodü na jo. Pero nu'tsc'oji 'ñetsets'üji a nde anguesji c'ü bübü o jya's'ü Mizhocjimi in mü'bügueji. ¹⁶Nu'tsc'oji rí zopjügueji yo nte, rí xipiji ja rgá sö e Cristo ra unü c'ü rguí bübüütjoji. Nuc'ua 'ma ra ejé na yeje e Cristo, me rá mä'c'ägöji na ngueje i dyätäji c'ü me ró zo'c'lügöji. ¹⁷Nu'tsc'oji in ejmeji e Cristo, ya i unügueji in mü'büji, in pëpiji angueze. Zö ra mbötügöji, pero nuzgö me rí mä'c'ägöji. ¹⁸Nguec'ua a cjanu xo rí mäjägueji. Rí mäjägueji co nutscö.

Timoteo y Epafroditó

¹⁹'Ma ra ne e Jesucristo c'ü ngueje ín Jmugöji, rí negö, dya cja ra mezhe c'ü rá täcjö e Timoteo ra ejé c'ua ja in cáräji. Rá mäcjö 'ma ya rá pärägö pje in cjaji. ²⁰Dya cjó bübü co nutscö c'ü ri cijñi nza cja e Timoteo. Angueze ra jyodü na cjuana ra mböxc'üji. ²¹C'o dyaja cjuarma c'o bübü co nutscö dya, jodütsjéjëji c'o netsjéjëji. Dya pje jodüji c'ü ra mbös'üji c'o dyaja c'ua ja nzi ga ne e Jesucristo. ²²Nu'tsc'oji ya in pärägueji c'ü na jonte e Timoteo. Nuc'ü, chjéntjovi 'ma ri ngueje ín ch'igö, me o mböxcügö na puncjü ró zopjübe yo nte nu o jña e Cristo. ²³Nuzgö, 'ma rá pärägö cjo ra bötcügö cjo ra pjongüzüji libre, rí negö extá täcjö e Timoteo ra ejé c'ua ja in cárägueji. ²⁴'Ma ra ne e Jesucristo c'ü ín Jmugöji, dya ra mezhe ra pjongüzüji libre xo rá ecjö c'ua ja in cárägueji.

²⁵Rí mangö c'ü xo ni jyodü rá täcjö e cjuarma Epafroditó nu ja in cárägueji. Ngueje ín mimbëpjibe. Ngue c'ü rí dyocjöbe c'ü. Mi zopjügöbe o jña e Cristo yo nte. Nguetsjé e Epafroditó nu c'ü i chäjäji c'ü; nguec'ua ro ē mböxcü. ²⁶E cjuarma Epafroditó me mbents'oji in texeji. Angueze me ne ra ma zenguats'üji. Me mbents'oji na ngueje vi pärägueji mi sö'dyé c'ü. ²⁷Na cjuana nda mi cja c'ü e cjuarma. Ya mi ngue ro ndü'ü. Pero Mizhocjimi o juentse angueze. Xo 'ñezgö, me xo o juentsö Mizhocjimi. Ya mi sufrido ín mü'bügö. Pero 'ma ro ndü c'e cjuarma, xenda ro sufrido na puncjü ín mü'bügö 'ma. ²⁸Nguec'ua rí negö extá täjägö c'ua ja in cárägueji; nguec'ua 'ma ya rí jñandaji na yeje angueze, me rí mäjäji. Nutscö dya, dya cja me rá cijñigö 'ma. ²⁹Nu'tsc'oji rí mäjägueji rgui tsjociüji in nzumügueji, na ngueje ngue 'naja cjuarma c'ü ejme ín Jmugöji e Jesucristo. Rí respetaogueji texe c'o nza cja angueze. ³⁰Nune cjuarma nu, ya mi ngue ro ndü na ngueje pëpi e Cristo. Nu'tsc'oji me mi ne ri pjöxcüji. Pero dya söts'ügueji, na ngueje dya mi bünc'ö c'ua ja in cárägueji. Nguec'ua e Epafroditó mi cja posible ro tsja texe c'o mi jyongü, zö 'na ro bö't'ü angueze.

La rectitud verdadera

3 Nu'tsc'oji ín cjuarmats'ügöji, xe bübüütjo c'ü xe rá xi'ts'iji. Sido rí mäpägueji c'ü ín Jmugöji. Nuzgö, dya pje xichazügö c'ü rá opcjö na yeje c'o ya ró xi'tsc'öji. Nuc'o, ni jyodü rá xi'ts'iji na yeje

c'o, ngue c'ua rí mbeñegueji na jo. ²Rí pjötpügueji ngüenda c'o me na s'o ga xöpüte. Nuc'o, chjéntjovi dyo'o c'o me na sate. Anguezéji jodü ra cumpletsjéji c'o na jo, pero cjaji c'o na s'o. Mamaji ni jyodü rí meyaji in cuerpoji; 'ma jiyö, dya ra tsja'c'eji Mzhocjimi o t'its'üji 'ma. ³Pero nutscöji na cjuana o t'iziji Mzhocjimi na ngueje ya ró enh'e ín mü'büji e Jesucristo; nguec'ua rí ma't'üji Mzhocjimi cja ín mü'büji. Rí mamagöji nguetjo e Jesucristo c'ü embgueji libre. Dya rí jodüji rá cumpletsjéji c'o na jo. ⁴Bübü c'o mama ngueje o t'iji Mzhocjimi na ngueje pje pjézhiji cja yo nte a Israel. Nutscö xenda pjétsi que na ngueje texe anguesji. ⁵Nutscö je rí menzumügö a Israel. Q mboxbëchezügö e Benjamín. 'Ma ya vi cjogü c'o ocho pa 'ma ya vi jmuxtigö, nuc'ua o meyazüji ín cuer pogö c'ua ja nzi ga cja yo ín menzumüjme a Israel. Rí ñagö c'e jña hebreo. Xo mi ña hebreo mi tatagö 'fie mi mamágö. Nuzgö ró cjagö c'o mama cja o ley Mzhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés. Ró cjagö c'ua ja nzi ga cja c'o fariseo na ngueje xo rmí fariseogö. ⁶Me mi súpügö c'o ín leygöjme, y mi negö texeji nde ro züpuji c'o. Nguec'ua me mi cjapü ra sufrido c'o vi 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo. Mi jodü ja rva chjotüji. Nuzgö mi ätagö c'o mama cja o ley Mzhocjimi c'ü o dyopjü e Moisés, nguec'ua dya cjó mi sô ro huéñzhgui. ⁷Texe yo, ró mangö c'ü me ni muvi yo. Pero ya rí párägö na jo c'ü dya pje ni muvi yo, mi c'axcöji yo, ngue c'ua dya ro jocüzü

íñ mü'bügö. Nu c'ü ni muvizügö ngue c'ü bübü e Jesucristo cja ín mü'bügö dya. ^{8,9}Rí párägö na jo c'ü pje mi pjétsigö, dya pje ni muvi; ne ri ngue c'ü pje xe ra mbëtsi c'ü rguí muvi. Nu c'ü ni muvi ngue c'ü rí párägö e Jesucristo c'ü ngueje ín Jmugö. Nu c'o rmí cjapügö me ni muvi, nudya ya rí cjapütjögö ngue cañabü. Nuzgö ró jézi texe c'o, ngue c'ua ro 'natjobe co e Cristo. Zö ró cjagö c'o mama cja o ley e Moisés, dya ngue a cjanu o jozü a jmi Mzhocjimi. O jocüzügö Mzhocjimi 'ma ró enh'e ín mü'bügö e Jesucristo. Mzhocjimi ra jociü texe c'o ra 'ñejme e Jesucristo. ¹⁰Rí negö rá párägö texe c'ua ja ga cja e Cristo. Mzhocjimi me na zézhi. O tsjapü o te'e e Jesucristo 'ma ya vi ndü. O te'e ngue c'ua ra dyacüji c'ü rá bübüütjoji. Nguec'ua rí negö dadyo rga mimigö dya. O sufrido e Jesucristo; nguec'ua nuzgö, rí ne rá ätagö c'ü, zö xo rá sufridogö. Dya cja xo rí negö ra mandazü yo nzhubü, na ngueje o ndü e Jesucristo va ngõtcüji ín nzhubüji. ¹¹A cjanu, nuc'ua 'ma rá tügö, ra tsjacü Mzhocjimi rá tetcjö nu pa'a 'ma ra ñejna yeje e Jesucristo.

La lucha para llegar a la meta

¹²Nuzgö dya be exi nguetjozügö e Cristo, texe c'ua ja ga cja anguezé. Pero nutscö rí cjacuanagö ngue c'ua exti nguetjozügö anguezé, na ngueje ngue c'ü vi 'ñevgue libre. ¹³Nu'tsc'leji mi cjuarmats'ügöji; rí párägö c'ü dya be exi nguetjozügö e Cristo, texe c'ua ja ga cja anguezé. Pero dya cja rí cijijñigö c'ua ja nzi rmá cjagö. Nuzgö c'ü rí cjagö, rí

cjacjuanagö, sido rá tjünt'ü a xütjü e Cristo; ngue c'ua exti nguetjozügö c'ua ja nzi ga cja angueze.¹⁴ Nu c'ü rí cjagö rí chjëntcjöbe nza cja 'naja nte c'ü me cja carrea. Nu c'e nte c'ü, ne ra ndöjö c'ü ra ch'unü. A cjanu, nuzgö rí cjacjuanagö, rí tjünt'ügö a xütjü e Jesucristo; ngue c'ua rá tójö c'ü ra unü Mizhocjimi. Mizhocjimi ra dyacü rá sät'ä a jens'e nu ja bübü angueze; ra dyacü c'ü exti nguetjozügö e Jesucristo.

¹⁵ Ma in cijñigueji c'ü ya exi nguetjots'ügueji e Jesucristo, ni jyodü rí mbeñegueji c'ü xe bë'ts'iji. Mizhocjimi ra jí'ts'iji c'ü ni jyodü xe rí tsjacjuanagueji sido rí chjünt'üji a xütjü e Jesucristo. ¹⁶ Nu 'ma rí pärägöji c'ua ja ga cja e Jesucristo, ni jyodü rá cjagöji c'ua ja nzi ga ne angueze. Dya rá yembeñegöji.

¹⁷ Nu'tsc'eleji ín cjuarmats'ügöji, rí tsjaji c'ua ja nzi rgá cjagö. Nu'tsc'eleji rí uniiji ngüenda nu c'o nzhodü c'ua ja nzi rgá nzhodügö. ¹⁸ Cárā na puncjü c'o dya nzhodü a cjanu. Ya na puncjü rgá xi'ts'iji, nudya rí huë'ë dya, rgá xi'ts'iji; dya cjaji c'ua ja nzi ga ne e Jesucristo. Nza cja c'ü me nuji na ü e Jesucristo c'ü o ndü cja ngronsi. ¹⁹ Nu c'ü je ra tsjapüji yo, ngue c'ü ra ndüji; je ra möji a linfiernu. Anguezeji cjatsjéji c'o netsjéji; dya cjaji c'o ne Mizhocjimi. Cjaji c'o na s'o c'o ex 'na tsejetjo, pero me mäpäji c'o. C'o cja'a yo nte cja ne xoñijömü ngue c'o me jodü ra tsjaji c'o. ²⁰ Pero nutscöji je rí menzumüji a jens'e. Nutscöji rí ten'c'öji je rguí 'ñeje nu, nu c'ü o 'ñevgueji libre. Ngueje e Jesucristo c'ü ín Jmugöji. ²¹ Angueze ra pötcüji ín cuerpoji nu tsjaja cja ne

xoñijömü. Nuc'ua c'ü ín cuerpoji ya exti nguetjo o cuerpo angueze c'ua ja nzi ga cja ndeze o te, o ma a jens'e. Ra pötcügöji ín cuerpoji na ngueje na zëzhi angueze. Nde manda texe.

Alégreñense siempre en el Señor

4 Nu'tsc'eleji ín cjuarmats'ügöji, me rí s'iyats'üji. Me rí negö rá ma nuc'üji. Me rí mä'l'c'ägöji na ngueje i dyätäji o jña Mizhocjimi c'ü ró zo'c'üji. Exi 'ñetse ró pëpcö na jo Mizhocjimi rvá zo'c'üji. Nuzgö rí ö'tc'üji, dya ra tögüts'üji, sido rí dyätäji e Jesucristo c'ü ín Jmugöji. Rí xi'ts'iji yo, na ngueje me rí s'iyats'ügöji.

² Nudya bübü 'na jña c'ü rá xipjivi yo hermana, e Evodia 'ñeje e Síntique. Nu'tsc'evi ni jyodü ri 'na

ma ciatjo rgui tsijñivi na ngueje in ejmevi e Jesucristo c'ü ín Jmugöji.

³ Xo 'ñetsc'e mi cjuarmats'ügö, 'ma rí zopjügö nu o jña e Cristo yo nte, dya tögü in mü'bügue gui pjöxcü. Rí ö'tc'ügö rí zopjü nza yeje c'o hermana ngue c'ua ri 'na ma ciatjo rgá nguijñivi. Rí zopjüvi na ngueje nza yeje c'o hermana o mböxcügö 'ma rmí zopjügö nu o jña e Cristo yo nte. Xo o mböxcü e Clemente 'ñe c'o dyaja. Texe c'o, o 'ñench'e o mü'büji e Jesucristo; nguec'ua o tjü'lü anguesji je t'opjü cja c'e libro c'ü quis'i o tjü c'o ra bübütjo.

⁴ Nu'tsc'eleji, dya ra tögü in mü'bügueji rgui mäjäji, na ngueje in ejmeji e Jesucristo c'ü ín Jmugöji. Nuzgö rá yepcö rá xi'ts'iji, rí mäjägueji. ⁵ Zö cjó pje ra tsja'c'üji, pero rí pësp'iji paciencia. Nuc'ua ra mbärä yo nte c'ü me na jopü

in mü'bügueji. Rí tsjaji a cjanu na ngueje e Jesucristo c'ü ín Jmugöji ya ngue ra ējé.

⁶Dya pje rí tsijíñigueji. Rí xipjigueji Mizhocjimi texe c'o ni jyonic'üji. Rí dyötügueji anguez. Rí unüji na pojö. ⁷Nuc'ua Mizhocjimi ra tsja'c'üji ra söya in mü'bügueji c'ü dya pje rí tsijíñiji, na ngue in 'natjoji co e Jesucristo. Me na nojo Mizhocjimi. Dya cjó sö ra mbärä ja ga tsjacüji rá mäjäji cja ín mü'büji.

Piensen en lo que es bueno

⁸Xe bübüütjo c'ü xe rá xi'ts'üji cjuarma. Rí unüji ngüenda texe c'o na cjuana, 'ñe texe c'o ni jyodü rá respetaoji. Rí unüji ngüenda texe c'o na jo, 'ñe c'o dya pje bübü c'ü na s'o. Rí unüji ngüenda texe c'o me na zö, 'ñe texe c'o me na jo rgá äräji. Nguejyo je rí tsijíñiji yo.

⁹Rí tsjagueji c'o ró jí'tsc'öji. Ya in pärägueji xo ngue c'o rí cjaögö c'o. Nuc'ua ra bübü Mizhocjimi cja in mü'bügueji c'ü cja'c'üji rí mäjäji cja in mü'büji.

Ofrendas de los filipenses para Pablo

¹⁰E Jesucristo c'ü ín Jmugöji me cjacügö rá mäcjö na ngueje ya na yeje c'ü in mbenzegöji i pjöxcüji. Dya pje rí mangö c'ü ya vi jyombeñezüji. Pero dya pje mi töt'ügueji ja rvi pjöxcüji. ¹¹Dya rí mangö c'ü pje ni jyongü; na ngueje ya rí pärägö ja rga mäjägö 'ma pje rí pë'sc'ö, y 'ma dya pje rí pë'sc'ö. ¹²Nuzgö ró nugö 'ma rí jün pje rá si; ya xo ró nugö 'ma dya rí jün. Zö rí sant'agö, zö rí nijmigö, zö ri ojtjo, zö ri bübü texe; pero nutscö rí pärägö ja rga mäjägö rga mimigö. ¹³Nuzgö sö rá cjaögö texe na

ngueje e Jesucristo cjacü rá zézhi.

¹⁴Zö mi zézhigö, pero in tsjagueji na jo c'ü i pjöxcüji c'ü pje mi jyongü.

¹⁵Nu'tsc'leji cjuarma in cáräji a Filipos; in mbeñeqi 'ma ró pedyegö cja c'e estado de Macedonia. Nu'tsc'leji cja vi 'ñejejmi o jña e Jesucristo. Pero in penqueji o ofrenda 'ma. In päräji nguextjots'üji i pjöxcüji a cjanu. I tsjagueji na ngueje me in gradecidogueji yo jña yo ró zo'c'ügöji. Nu c'o cjuarma cja c'o dyaja jñiñi, dya cjó o mbenque o ofrenda 'ma. ¹⁶'Ma xe mi bünc'lö a Tesalónica yengüi pjöxcüji. In penquegöji o ofrenda. ¹⁷Nuzgö, dya ngue c'ü me rí negö pje rí dyacüji. Nu c'ü je rí negö, rí tsjagueji c'ü ne Mizhocjimi. Nguec'ua xenda ra nintsjimits'üji 'ma anguez.

¹⁸Ya rí pë'sc'ö dya texe c'o ni jyongö. Na cjuana poncjütjo. Nuzgö rí mäcjö na ngueje ya o dyacü e Epafroditu nu c'o merio c'o in penqueji. Me xo mäjä Mizhocjimi na ngueje chjéntjovi c'ü ri unüji anguez nu c'o merio c'o in dyacüji. ¹⁹Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e xo ra dya'c'üji texe c'o bë'ts'üji na ngueje texe ngueje o tsjaja anguez. Ra dya'c'üji na ngueje rí 'natjoji co e Jesucristo.

²⁰Mizhocjimi c'ü ín Tatagöji me na nojo. Dya ra nguarü rá mamaji c'ü me na nojo anguez. Je rga cjanu, amén.

Saludos finales

²¹Xipjiji ra mbörü Cjimi texe c'o ya 'ñench'e o mü'bü e Jesucristo. Nu yo cjuarma yo rí bünc'öjme bö'tc'ütjoji Cjimi. ²²Yo cjuarma yo cárä cja o ngumü e César c'ü manda, bö'tc'üji Cjimi. Xo 'ñe texe yo cjuarma yo cárä va.

²³E Jesucristo c'ü ín Jmugöji ra nuc'üji na jo, in texeji. Je rga cjanu, amén.